

Nro. 43.

**A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsben Novembernek 28-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Olasz Ország.

A *Cisálpinai* Respublika óriási lépésekkel me-
gyen előre a' maga tartományainak jó rend-
be való hozattatásokra. Az ármádiának completi-
rozására minden városokban és helységekben re-
quisitió alá vették az ifjak 17 esztendősöktől
fogva 30 esztendősökig, még pedig olly kemény
parantsolat mellett, hogy a' kik a' szülék közül
gyermekeiket önként által nem engedik, azoknak
minden örökségeik és jövedelmeik kótya vetyére
fognak vettetni.

Ezen tsetsemő Respublikának Directoriuma
már is egynéhány hirdetményt tétetett közönsé-
gessé a' Veltelinusok közt, p. o. hogy minden kö-

zönségekben a' Szabadtság fáí állitassanak-fel; hogy minden három színű kokardát viselyen; hogy tsak azok a' *Grisonok* mehessenek közikbe, a' kik velek kereskednek. — A' *Veltelinusok* magok részéről, nemtsak szorossan meg-tartották ezen rendeléseket, sőt meg többet is miveltek. Nevezetessen October 28-ikán azt végzették, hogy az ő földjökön lévő *Grisonok* jószágai sequestrum alá tétetessenek, azon sok rendbeli költségeknek ki-pótoltatásárá, a' mellyeket a' *Grisonok* vagy *Graubündenek*, vagy költsön vagy igasságtalan adó fejébe rajtok húztanak.

Generál *Bonaparte* Majlandban és más várasokban, a' mellyeken t. i. keresztül utazott, mindenütt tüzel exerciroztatott a' Frantzia katonasággal, igen meg-ditsirte őket buzgó hazafiúságokért, vitézségért, és magához is mutatott jó hajlandóságokért. — Egyszermind azt is tudtokra adta, hogy a' Directorium ötöt választotta az Angliai ármádiának fő kórmányozására, és hogy nékik sem lehet addig a' fegyvert le-tenni, mig Anglia egészlen meg nem szeliditetik.

A' *Majlandi* Policia Minister egy Circularis levelet küldött a' *Cisálpinai* Respublikában lévő Érsekekhez és Püspökökhöz, mellyben azt adja tudtokra, hogy a' Generál *Bonaparte* parantsolattyából ennekutánna maga a' *Cisálpinai* Respublika fogja őket az illy egyházi hivatalokra választani.

Frantzia Respublika.

Egy *Párisi* Zsurnál ekként adja elő ezen ifjú, de hatalmas Köz-Társaság hadi erejét: „Hadi seregeink, úgymond, 528000 emberre, 's 80000 lóra mennek. Hajos seregeinknél 28000 artilléris-ták, 35000 matrozok, és 20000 munkások vannak. — Olasz Országi ármádiánkra, a' miólta Generál *Bonaparte* vezérlése alatt vagyon, semmit sem kúltöttünk; 25000 ből álló eszaki ármádiánk három esztendőtől fogva a' Belgák zsóldjában vagyon, ennyit fog a' *Cisálpinai* Respublika is zsóld-

ban tartani. — A' *Rénus* mellett lévő ármádiaink is többnire a' requisitiókból és contributiókból éltek."

Még is kevés pénze vagyon a' Frantziáknak. November 9-ikén ismét azt sürgette a' Directorium az 500-ak Tanátsához küldött levelében, hogy akár honnét, pénzt teremtsenek, mivel minden közönséges hivataloknak részeiben nagy pénzbeli szükség vagyon. A' tengeri dolgokra ügyelő Minister világosan ki-jelentette, hogy több hónapoktól fogva semmi zsoldot nem kaptak a' matrozok, mellyre azt a' válasz vette, hogy az utolsó fillérig fizesse ki őket. Úgy de miből ha nints? e' már más kérdés, másképen is kell réá felelni.

Akármit végzett 's parantsolt a' Directorium 's akarmit firkáljanak a' Frantzia és Német újságírók a' *Rénuson* túl fekvő Német tartományok organizatiojáról, de mi tsak a' mellett maradunk, hogy a' *Rastadti* békesség választya el-végképen a' dolgot.

A' Frantzia finantziának jobb lábra leendő tétetése végett, négy classisra fognak a' költségek osztattatni, tudniillik, *közönséges*, *departementumbeli*, *municipalitási* és a' *közönségeknek* költségeikre. Az *elsőt* a' törvényhozó test fogja minden esztendőben regulázni; a' *másodikat* a' belső dolgokra ügyelő Minister a' departementumok által tétetendő jelentések szerént; a' *harmadikat* és *negyediket* a' Centralis előjárok. — Az első kasszába az egész Respublika fog adódzni, a' többibe tsak a' *competens* helyek. — Minden esztendőben tartoznak a' departementumoknak igazgatói a' belső Ministernek írásban meg-küldeni, mennyit, hová és mit költöttek; a' melly költségeket ő jó tettése szerént vagy jóvá hagy, vagy nem. A' közönséges költségekhez a' következő tzikkelyek fognak tartozni; a' deputatusoknak, a' választó férfiaknak, az archivariusoknak, Directoroknak, Ministereknek, biráknak, kintstartóknak, a' Nationale Institutum tagjainak, a' Nemzeti Gárdistáknak, és az Invalidusoknak fizetések.

Azon Commissiónak képében, melly azért rendeltetett ki, hogy tsinálna egy jó planumot az ifjúság testi gyakoroltatásáról, az úgy nevezett Márs oskolájáról, *Jean Debric* jelentést tett. — *Portiez* nem hagyhatta azt annyiban helybe, a' mennyiben az ő értelme szerént az egész planum oda tzelezik, hogy egészlen hadakozó néppé tétettessen a' Frantzia nemzet. Illyenek voltak, *úgymond ő*, a' Rómaiak, a' kik tsak azért is hadat indítottanak a' szomszéd nemzetek ellen, hogy foglalatosságot adhassanak az ifjúságnak; de a' Frantzia Respublikában másként kell a' dolgoznak lenni. A' levegő égnek, a' fekvésnek, az alkotmánynak, és a' principiumoknak olyanoknak kell lenni, hogy békességet szerető nemzetté tétettessék a' Frantziáság. Hogy a' nemzet vitézi ditsősége egyéb ditsőségét meg-homályosította, azt egyedül a' revolutiónak, és a' környülállásoknak lehet tulajdoítani. Most pedig, a' midőn majdan minden felől békessége, nyugodalma, és szabadsága lészzen a' Respublikának, nem kell egészlen katona nevelést adni az ifjúságnak. Az igaz hogy egyedül a' fegyver által tétetődnek erős fundamentomra a' Statusok, ellenben a' mesterségek és tudományok teszik azokat bóldogokká. Hogyha tsak a' katonaságra készítettne az ifjúság, sem kézi mesterei, sem föld mivesei, sem kereskedői nem lennének Statusunknak. Beszédjét avval zárta bé, hogy minekelötte a' Márs oskolákról törvény hozattatna, dolgozza ki azon Commissió az ifjúság neveltetéséről való egész planumot.

A' Novemb. 6-ikán tartatott gyűllésben hozzászas jelentést tett *Leclerc* azon Commissiónak képében, a' melly a' virtusok öregbitése, és a' respublika állandósága planumának ki dolgozása végett, az 500-ak Tanátsától ki rendeltetett. Azon Commissiónak planuma szerént mindenek előtt a' respublikai Kalendáriomot, az időnek új felosztatását, a' mértekeket, és fontokat kell közönségesekké tenni. Minden familia tartozzék familia protokollumot tartani, a' mellyben minden neve-

zetes életbéli tselekedeteket, születéseket, házasságokat, halotti történeteket, jó tselekedeteket, és az azokért nyert jutalmakat fell kell jegyezni. A' születések napjait honnyai inneplésekkel kell meg innepelni, és a' született gyermeket a' közönséges bé iratás végett a' respublikai templomokba bé vinni, a' melly alkalmatossággal mind az atyának és anyának, mind az egész familiának jelenkell lenni. — Az ifjaknak 18. esztendő korokban a' polgárok laistromába leendő bé irattatásokat, újabb innepléseknek kell követni. Hasonló pompával kell a' menyegzőknek végbe menni, de csak a' dekasokon, és csak az arra rendeltetendő templomokban, és, hogy az egymástól el válni akaró házasok első esküvésekre, és özve szerkesztéseknek szentségére meg emlékezzenek, ugyan azon templomban, azon helyen, és illendő pompával kell az el válásnak is végbe vitetödni. — Minden vallásúaknak egy közönséges temető helyek legyen, és a' temetéseknek is minden költség nélkül valóknak kell ugyan lenni, de csak ugyan közönségeseknek, és a' gyázt is helyre kell állítani. Az asszonyok fekete fátyollal és fekete palastba öltözve kisíriék a' halottakat; a' férfiak, ha közönséges tisztviselők, hivatalbeli köntöseikben, a' többiek a' nationalis garda uniforma ruhájában karjaikat fekete fátyollal megkötve. Az ifjak bé-irattatásoknak, és a' menyegzőknek inpeit mesterséges éneklések és muzsikálások kövessék, 's minden Cánton zsöldos muzsikusokat tartson e' végre.

A' néhai *A. Belgiumban* lassan lassan engedvén a' papok a' szükségnek, le-teszik a' polgári hitet a' Frantzia Respublika hivségére. November 7-ikén a' *Sz. Gudulay* Decanus az alatta lévő Kanonokokkal és Papokkal a' *Brüsszeli* Municipalitáshoz menvén, a' mint külsöképen mutatták, egész készséggel meg esküdtek az Anarchia ellen. Kétség kívül a' több papság is fogja példájokat követni, kiváltképen azért, mivel már is sok polgári hitet le tett papok mentek a' *Lüttichi* püs-

pökségből az *A. Belgiumba*, olly feltétellel, hogy az ott lévő gazdag parochiákat meg-nyerhessék.

Valamint Frantzia Országban, úgy egész *A. Belgiumban* is el-vétetnek a' fekvő jószágok a' papságtól, 's kész pénz fizetes rendeltetik nékiek a' nemzeti kasszából.

Spanyól Ország.

Egy galiota, melly mostanában ment vissza *Guianából* a' Kadiksi kikötő helybe, azt a' hirt vitte oda magával, hogy azon tartománynak fő várasában *Caracasban* igen veszedelmes complot, az az, öszve esküvés nyilatkozott-ki, mellynek tzéllya a' vólt, hogy azon Colonia adattassék a' Brittusok kezébe, a' kikkel titkos egyetértésben vóltak azon öszve esküvésnek fő és nevezetesebb tagjai. — Spanyol Ország szerentséjére egy az öszve esküttek közül meg-bánván gonosz szándékát, azon Colonia fő Gondviselőjének, és a' helybeli Püspöknek a' dolgot ki-nyilatkoztatta. Sokan az öszve esküttek közül meg fogattatván, méltán várhatyák érdemlett büntetéseket.

Lord *St. Vincent* Admirális még most is szemén tartya a' Kadiksi kikötő helyben lévő Spanyol flottát, és a' miképen hallatik, 4 ostromló Anglus hajó, 4 égető hajó, 1 linea hajó, és egy brigantina mentenek ki a' Gibraltári szoros tenger öbléből, de hová, hová nem, bizonytalan. — A' Kadiksiak attól tartanak, hogy azokkal Lord *Vincent* maga flottáját szaporítani, 's azon kikötő helyet szoros ostromlás alá fogja rekeszteni.

A' *Madritti* maganos levelek szerént a' *Toledói* Érsek *Lorenzano* Kárdinális, a' ki nem régen tért vissza Római követségéből, le-fogja azon gazdag hivatallyát, mellyből esztendőnként másfél millió liver jövedelme vólt, tenni, és ismét *Rómába* menvén, ottan a' Spanyol Orzági Protectororságot viselni. Azon gazdag Érsekséget pedig a' mostani Status Spanyol Minister, Hertzeg *Alkudia*, vagy a' mint hivatik, *Principe de Pace*

feleségének testvérje, a' ki még tsak 19 esztendőös ifjú, de már is a' *Toledói* Kaptalannak a' Decanususa, fogja meg-nyerni. Ennek az ifjúnak édes attya *Don Louis* Spanyol Infans is, Kárdinális korában birta azon gazdag Érsekséget.

Német Birodalom.

Néhai II. *Fridrik Wilhelm* Prussziai Királynak, November 16-dik napján történt halálát, és az utánna következett III. *Fridrik Wilhelm* Király uralkodásának kezdetét ekként adja elő a' November 18-ikán költ *Berlini* közönséges újság levél:

„Tetzett az Isteni Gondviselésnek a' Királyi Házat és az egész Országot mély gyászba boritani. E' folyó hólnapnak 16-ikán, dél előtt 9 órakor meg holt a' mi eddig való uralkodónk II. *Fridrik Wilhelm* Király, életének 53-ik, uralkodásának 12-ik esztendejében. (A' Kurir, az utólsára nézve egy számmal hibázott az el múlt postán ki-adott újság darabjában). Noha kevés időt foglalt magában az ő uralkodása, de még is a' Statusnak mind külső mind belső nexusára nézve, a' leg emiékezetesebb fejedelmek közzé fogják ötet a' historiák számlálni. — Ezen örökkévalóságra által költösött Monarcha ditsiretre méltó tulajdonságait, familiájával született Prussziai vitézségét, maga különös jó szivűségét, kegyelmességét, és jóltévőségét ki ki meg fogja esmérni, és több ő általa fel állitatott közönséges institutumok és emlékeztető oszlopok halhatatlan tanúbizonyságai lesznek azon óltalomnak, mellyel ő a' tudományokat és mesterségeket előmenetelesítette. — Halálán való bánattyának közepette azon reménységgel vigasztallya magát az ő népe, hogy III. *Fridrik Wilhelm*ben mostani uralkodónkban egy olly fejedelmet nyert, a' ki példás életű öseinek nyomdokit követni, és adja Isten, hosszú és boldog uralkodása alatt minden kar és rendbeli jóbágyainak javokat öregbiteni fogja.”

„November 16-ikán, dél előtt 11 órakor jutott ide *Potsdamból* el hunyt jó Királyunk halalá-

nak hire. Már annakelőtte oda ment a' Korona örökös mostani Királyunk maga Adjutansával, uralkodó Királynénk pedig a' már özvegy Királyné Ő Felségéhez. Az itt (*Berlinben*) lévő Kir. Háznak General Lajtnant *Bischofswerder* hozta meg a' szomorú hirt, 's azonnal, a' régi bé vett szokás szerént a' várasnak minden kapui bé zárttatván, bé minden, ki pedig senki sem bocsátatott. — Dél után az uralkodó Királyné, *Henrik és Wilhelm* Hertzegek, az Orániai örökös Hertzezné férjestül együtt, és néhai *Lajos* Hertzeg özvegye *Potsdamba* mentek. Az itt őrizetben fékvő regementek, mindenik a' maga szokott lárma piatzára menvén karikába állott, az Auditor előmondása után a' Királyhoz való hűségre meg esküött, és háromszor ekképen kiáltott fel: *Éllyen III. Fridrik Wilhelm!* s. a' t. A' következett napon a' váras kapui is felnyittattak, estére a' meg holt Király teste is ide hozattatván, nagy tsendességgel bé tétetett az udvari templom alatt lévő Kir. kriptába.

Portugallia.

Az Angliai közönséges levelekben illy foglalatú *Lisszabonai* levelet olvasunk: Azon békeséget, a' mellyet a' mi *Párisban* lévő követünk *d' Aranjo* Úr a' Frantzia Respublikával kötött, a' mi udvarunk nem rátificálta, mivelhogy annak negyedik és ötödik tikkelyei ellenkeznek az eddig való traktákkal. Az Angliai Ministeriumnak az ellen tett nehézségei még eddig el nem intézettek, de azért még is jó hármónia vagyon Anglia Országgal, 's kétség kívül még jobban meg fog erősíteni Gróf *Pombeiro* új követünk által, a' ki a' *Nimfa* nevű 44 ágyús Portugallia fregattán *London* felé elindult. — Az említett békességes trakta nem rátificáltatásakor egyenes szívvvel bánt a' *Lisszabonai* udvar a' *Madrittival*, és a' *Párisba* rendeltetett Kurir által, elsőben is a' Spanyol Status Ministerrel Hertzeg *Alkudiával* közlötten azon okait, a' mellyekre nézve a' békességet nem rátificálta. Ő vagy károsnak találván azon két

tzikkelyt a' Frantzia és Spanyól nemzet közt lévő békességnek, vagy nagyon tettvén néki a' *Lisszabonai* udvar baratságos tselekedete, abban állapotott meg a' *Madritban* lévő Portugalliai követtel *Carvalho* Úrral, hogy küldettesek vissza a' Kurir *Lisszabonba*, 's leg ottan hivattassanak vissza a' Portugalliai határok mellett táborozó Spanyól seregek. A' Kurirnak vissza térése több Status Tanáts gyűlésre szolgáltatott alkalmatosságot, mellyeknek az a' következesek lön, hogy a' Portugalliai Királyné *de la Pace*, avagy Alkudia Hertzeget maga attyafiának elfogadta, 's az *Evora el Monte* nevű Hertzezséget néki ajándékozta, a' mellyről való diplomat November 4-ik napján vitte meg néki *Madritba* a' Kurir.

Nagy Britannia.

Az Angliai Parlamentum November 2 ik napján kezdődött-el, a' melly alkalmatossággal dél után három órakor, önnön maga a' Király a' gyűlésbe bé-menvén, illyetén beszédet mondott a' Kir. Székből:

„Urak és Nemesek! Nagy bánatomra szolgál, hogy az én valóságos törekedéseim, a' melyeket az utólsó Parlamentumtól fogva unatlanul arra fordítottam, hogy kedves jobbágyáimnak, állandó és ditsösséges feltételek mellett való békességet szerezhessenek, fájdalom! haszontalanak vóltanak.”

„Azon hirdetmény, a' mellyet közönségessé tettem, és a' több irások is, a' melyeket előtökbe terjesztetni parantsoltam, az én meg-győződéseim szerént elegendőképen meg-mutattyák, hogy az én rélzemről minden használható lépések megtettek a' végső békességnek siettetésére, és hogy annak halogattatása, 's az alkudozásnak végső el-bomlása egyedül azoknak tétovazó magok viselkedésének, felettébb való kívánságaiknak, és mérték nélkül való dölfösségeknek kell tulajdonítani, a' kik ellen minékünk tovább is hadakoznunk kell,

és a' kik meg-gyökerezett gyűlölséggel viseltetnek ezen Ország eránt."

„Az áldott isteni gondviselés szárnyai alatt, én egyedül a' ti hathatós és bölts tanátsaitokra, 's buzgóságtokra, ezen szabad nemzet nemes indulatjára 's bátorságára támasztom magamat, meg-lévén árról győzettelve, hogy kész maga valóságos halznáért hadakozni, és azon áldásokra magát méltóva tenni, a' mellyeknek meg tartásáért viaskodik."

„Mivel szembenötlő kéntelenség kényszerit minket azoknak óltalmazására, a' mellyek minékünk leg kedvesebbek mind addig meg maradni, mig igazságosabb és békességre hajlandobb indulatokat nem mutat az ellenség: tellyes megnyugvásunkra szolgál minékünk hogy a' tárgyakhoz illendő eszközeink és kútfejeink vagynak, a' mellyektől függ a' dolognak szerentsés végbevitele."

„Az ellenségeskedésnek ideje, és a' fel-tonyozott terheknek el-kerülhetetlen nyomások alatt is jövedelmeink mindenkor bővek, a' nationalis industria mellze ki-terjedő, és kereskedésünk előbbi határain ki-terjeszkedők vóltanak."

„Az én népem közönséges indulatja igen fényes világosságban mutatta ki magát. Minden rangú hadi népeim méltókká tették magokat a' hazától való betsültetésre és bámulásra; és az én hadi seregeimnek gyakorta való győzedelmei külömbkülömbféle ellenségeinken, nem régiben is különös és meg-határozó győzedelem által koronáztattak-meg, mellyel az isteni gondviselés az én flottám meg-eröltetését Lord *Duncan* Admirális kórmánya alatt meg-jutalmaztatta."

„Semmi fontosabb, 's áldottabb következésű történet, semmi fényesebb szerzőlékje nem lehetett vólna azon számos vitézi tetteinknek, a' mellyek a' jelenvaló háborúban tengeri hatalmunk' ditsőségét eddig meg el nem ért magas póltzra emelték."

Alsó háznak nemes tagjai!

A' jövő esztendőre való költségeknek állapotját előtökbe tétetni rendeltem. A' háborúnak jelenvaló mivólta minapi győzedelmünknek áldott következéseiivel egytomben, a' mint reménylem, némelly részben kevesíteni fogják költségeinket, és azon hathatos iparkodásainkal, a' mellyeket a' mi állapotunk kíván, megálhatnak. Annak megfontolása mellett, miként lehessen nehéz, de elkerülhetetlen költségeinket ki-szerzeni, azt is meg gondoljátok, hogy a' jelenvaló környülállások elegendő indító okot szolgáltatnak tinéktek arra, hogy minden erőtetek és tehetségeiteket azoknak el-harítására kell fordítanotok. Néhány ideig avagy szempillantásig tartó áldozatjaitoknak, a' mellyeket ti szükségeseknek lenni itilni fogtok, valóságos betse egyedül az által betsültethetik, hogyha azt annak fontosságával öfzvetvén, közönséges creditumunkat fenn tartani, és az ellenségnek meg-mutatni igyekeztek, hogy, a' midön mi buzgóan kívánnjuk a' békességnek bátorságos és ditsösséges feltételek mellett való helyre állítását, egyfzersmind eszközeink is vagynak, és álhatatossan el-végeztük legyen azt magunkban, hogy mi mind addig hathatossan fogjuk a' háborút folytatni, valameddig bátorságunknak fenn tartására, Országunknak ditsösségere és mástól való nem függésére szükséges leszen."

Urak és Nemesek!

„Elegendőképen tapasztalván a' ti erántam való hazafiúi hiveségteket 's hajlandóságtokat, és jobbágyaim bóldogságokra való gondos vigyazóságtokat, egyedül azon principiumok mellett és azon magatok viseletében való álhatatos megmaradást ajánlhatom tinéktek."

„A' mindennapi történetek hová tovább megerössithetik bennetek azon áldasoknak igasságos érzéseit, a' mellyekben mi polgári és vallásbeli alkotmányunk által részesülünk, és a' mellyek reg-

től fogva minden Európai nemzetek felett, eleitől fogva minket megkülönböztetnek. Ezen áldások egyedül az által lehetnek rajtunk állandók, hogyha a' törvények eránt illendő tiszteletet és engedelmességet öntetek 's erősítetik másokban; hogyha minden belső tsendességünk meg-háborítására tzelzó törekedések el-nyomattatnak, és azon szerentsés Constitutió tovább is sérelem nélkül fenn fog tartatni, a' mellyet mi örökség szerént vettünk el-hunyt őseinktől, és a' mellyen minden sorsú és állapotú jobbágyaimnak bátor-sága és bődogsága nyugszik."

Ezen Királyi beszédnek végződése után mingyárt azt sürgette *Bottlé* Úr, hogy küldetessen a' Királynak kölfzönő levél: „Ámbár külfömbözö értelemmel legyen is, *mondván ő*, a' Parlamentum a' háborúnak igasságos és szükséges vóltaról: mindazáltal reménylem, mindnyájan meg-eggyeznek velem abban, hogy az a' meg-határozás vitettség a' Királyi szék' zsámolyaihoz, hogy mi az Ő Felsége Ministerjeivel együtt mindeneket mivelni fogunk Országunk szabadtságának és mástól való nem függésének védelmezése végett s. a' t."

Brion Edvard Úr, ellenkezöképen szóllott: „Én, *úgymond*, semmi kegyelmet nem várok a' Ministerektől, de nem is kívánok. *Duncán* Admirálnak gyözedelme igen is ditsösséges, és meg fogja arról a' világot gyözni, hogy a' mi matrozaink valóságos tölgyfa szivekkel birnak, és elegendők arra, hogy az egész földre gyözedelemmel vigyék flottáinkat. De ha a' Király bészédét meg-gondolom, felettébb sajnállom, hogy abban leg kissebb szó sints a' meg-engelzteltetésről, hogy semmi világos rendelést nem tett a' kórmanyszék a' Hyberniai nyughatatlanságoknak letsendesítettésekre, és hogy az az Ország jobbadon katoná executió alá vagon vettetve. A' fényes gyözedelmek gyakorta rövid ideig tartanak. — Ugyan ki olvashattya borzadás nélkül a' Lord *Duncán* gyözedelméről ki-adatott udvari jelentést? Minden hajó mézfárszékké, 's minden gyözedel-

met hirdető udvari tudósítás hosszú halottas laistrommá levének. Ministereinknek alkudozó próba tételei nem lattatnak egyenes szivből származottaknak lenni. A' mi külföldi keresményeink, kiváltképen napnyugoti *Indiában* haszonvehetetlenek, mivel tsak ugyan vissza kell azokat adnunk. Napnyugoti *Indiában* fel emelte kezeit ellenünk a' mindenhatóság, mivel minden ottan lévő kaszarmáink halottas kamarákká tétettek a' döghalal és a' sárga hideg által. A' Frantziáknak általunk el-foglaltatott szigetjeiket ollybá tarthatjuk, mintha a' hóldnak valamelly részét foglaltuk volna el. — Azomban mind jobban jobban öregbitetik az Anglus nemzet terhe a' hadakozás folytatása által, és úgy tettik, mintha a' szerentsétlenség lelke hazánk felett magát ki-terjesztené. Sokan a' haza barátjai, és az Oppositió tagjai közül vissza vonták magokat; a' többek közt *Fox* Ur is, kinek ideje korán való tanátsa el-hárithatta volna azon nyomorúságot, a' melly miatt most gyászolunk. Félek, ne hogy azért vonta legyen ő vissza magát, hogy jövendőléseinek tellyesedését maganosságban el-várja, és minékünk sints egyéb hátra, hanem hogy az ő példáját kövessük.”

Többen is vóltak, a' kik *pro et contra* szóllottak, de végre a' voksoknak többsége szerént tsak ugyan meg állapadtanak abban, hogy köszönő levél küldetessék a' Királynak.

Tudósítás.

A' Szent György Havában ki-hirdettetett Nemesi közönséges fel ülés által a' Törvénykezések meg-szünévén, 's e' miatt Prokátori rendes Hivatalomat nem folytathatván, hogy ezen ürességemben is Nemzetemnek használhassak, a' Törvényes könyvből azt, a' mi leg szükségesebb és leg közönségesebb, tudniillik a' *Testamentomokról való tzikelyt ki-vettem*, és azoknak nevezetesen számára, a' kiknek a' Törvényeket sem halgatni, sem olvasni módjok nem vólt, 's nintsen is, Nemzeti

Nyelvünkön ki-dolgoztam, következő Homlok irás alatt: *A' Testamentom, a' Magyar Országgi Törvények szerént 's. a' t.* Ezen könyvnek nevezetesebb foglalatitjai ezek. 1) Bé-vezetés: mellyben elő adatik, minémü szomorú következései vagynak a' rendeletlen Polgári életnek, a' törvénytelen Testamentomoknak az örökösökre nézve; egy két szóval fog illetetni, kinek káros, és kinek nem káros Testamentom nélkül meg-halni? 2) A' Testamentomokról, ezeknek külső belső formáiról közönségesen. 3) Különösön a' R. Katolikus Érsekek, Püspökök, és más Prélátusok, Kanonokok, Plébánusok, el-töröltetett, vagy vólt Szerzetesek Testamentomaikról. Ide fognak a' *Kölonitsi* Conventzió, 's egynéhány rendbéli Királyi Rendelések, Deák és Magyar Nyelven iktattatni. 4) A' nem egyesült Görög fő és kissebb rendü Papoknak, az Augustana és Helvétika Vallás tételt követő Prédikátoroknak Testamentomaikról. — 5) A' Jólzágos, és Jólzágotlan Nemes Emberek, Nemtelen szabad személyek, Városi Polgárok, Földes Uraságot esmérő paraszt személyeknek Testamentomaikról. 6) Miképen kelletik a' Házasság ideje alatt gyült keresményről, a' Nemes és Nemtelen Házásoknak testálni mint a' köz keresetre, mind pedig a' köz kereset tökéjére (*Radix Coacquisitionis*) nézve? 7) A' Privilegiált Testamentomokról. 8) Az örökösnek, és a' Hagyományosok (*legatarius*) Jussairól. Ezek után 9) fog egy nevezetes Vittatás, a' következő kérdéstről jönni, egynéhány árkusban: Vallyon az Atya a' maga gyermekét, a' maga keresett Jólzágából, úgy mint szinte akármelly idegent szabad teifzése szerént ki zárhatjaé Testamentoma által? 10) Ki a' Biró a' Testamentomban? 11) Miből erednek a' Testamentomi Perek? 12) Hogy kell a' Jó Testamentomra készülni? 13) Mikor tanátsosabb Testamentomot tenni, vallyon beteg vagy egészséges állapotban? 14) Hogy kell tehát Testamentomot tenni, 's ennek tételében mitsoda regulákra kelletik vigyázni? Utoljára jönn elő egy közönséges Testamentom formája, mellyet a'

közép szerű tehetségű Emberek magoknak például vehetnek. Az arra szolgáló törvények, és a' Felséges Királyi Törvényes Udvarnak végezése (Decisiones Excelsae Curiae Regiae) egyik oldalról Deák, a' másik oldalról Magyar nyelven fognak elő jönni. — Illyen foglalatú Magyar könyvet szándékozok én Világ eleiben botsátani; a' melly tsekely munkám ámbár ugyan a' Törvény tudatlan olvasokból, Törvényes Birákat, Prokátorokat nem fog is szülni; de ha leg alabb annyi Világosságot fog a' szegény együgyű Népnek mutatni, melly szerént ezután Testamentom tételeiben valamivel okosabbak, vigyázobbak legyenek; ha avagy tsak azoknak, a' kik a' Törvények titkait hivatalok miatt nem vizsgálhatták, némű némű út mutatást avagy utasítást fog nyújtani; ez az egy reményem, hogy az olyan olvasoknak elégséges nyugodalmokra fog szolgálni: a' honnan valaminthogy kedves Nemzetem Javára Nemzeti nyelven dolgoztam; úgy semmi kétséggem nintsen benne, hogy Nemzetem ezen munkám magam erőmtől Világ eleibe lehető ki-botsáttatásában való tehetetlenségemet, a' szokott's a' munkának mekkoraságához, és az arra teendő költséghez képest töllem egy Német forintra határozott elő-fizetés által fogja fel-segíteni. Azon Úrak pedig, kik az elő-fizetést el-fogadják, e' következendők.

Bétsben: a' Veress Toronynál a' Magyar Királyi Patikában Fülöp József Úr.

Budán: Könyváros Diepold Úr.

Debretzenben: Philos. Prof. Sárvári Pál Úr.

Egerben: a' püspöki Typogr. Factora Gyalógai Úr.

Fejérváron: Compactor Lang Úr.

Győrben: Doctor Szentgyörgyi Dániel Úr.

Kassán: Réf. Prédikátor Kováts István Úr.

Ketskeméten: Compactor Veresmarti Úr.

Komáromban: Prof. Katona Úr.

Kolosváron és Szebenben: Typogr. és Könyváros Hochmeister Úr.

Losontzon: Prof. Rozgonyi József Úr.

- Miskoltzon*: Prof. Várady Gerzson Úr.
Nagy Körösön: Prof. Fodor Gerzson Úr.
Nagy-Váradon: Réf. Prédikátor Szaklányi Úr.
Pápán: Prof. Márton Úr.
Pesthen: Veingand Könyváros Úr.
Pétsen: Compactor Weidinger Úr.
Posonyban: Könyváros Schweiger Úr.
Sáros Patakon: Theolog. Candid. Balogh Abrá-
 hám Úr.
Szigeten Máramarosban: Vármegye Fiskalis Szath-
 mári János Úr.
Temesváron: Piarista Pater Prets Úr.
Veszprémben: Typogr. Sammer Úr.

A' kik tehát ezen könyvetskére akarnak elő-
 fizetni, méltóztassanak a' ki tett egy Német fo-
 rintot a' pénzt fogadó Uraknál le-tenni. — Mint-
 hogy pedig a' könyvet a' jövő *Jósef Napi* Pesti
 Vásárra szándékozom az érdeemes elő fizető Urak-
 nak meg-küldeni, e' szerént pedig egynéhány he-
 tek múlva azonnal hozzá kellene a' könyv Nyom-
 tatásához fogni: hogy se a' nyomtatásban leg kis-
 sebb hátráltatás ne essék; azonban pedig az elő-
 fizető Uraknak könnyebben essék, helyesnek ál-
 litottam lenni, hogy az elő-fizetendő egy Német
 forintnak fele úgymint 30 kr. 15-dik Januariusig;
 a' más fele, ugyan 30 kr. Februarius utolsó nap-
 jáig az elő pénzt el-fogadó Uraknál le-téttettesse-
 nek. Mellyek után magát az érdeemes közönség
 szives hajlandóságában ajánjla a' könyvnek Szer-
 zője *Nánásy Benjámin*.

Pesten 23-dik Novemb. 1797.

* * *

*

A' Fels. Austriai Ház Birodalma alá esett
 Velentzei tartományokból két deputatusok kül-
 dettek Ő Ts. Kir. Felségének tiszteletére, u. m.
Pesara és *Grimaldi* Ex-Nobilik. — A' *Grétzi* újság
 levelek szerént, nyóltz granatiros batallionok ren-
 deltettek *Velentze* várasa által vételére.